

Om Stedet hvor Gulathing holdtes

U. B. BERGEN

Ms. 184a/38

Nævnes Gulathing og uden at hvilke afkommer af
Kingsstedet Gula, der maatte rette Guli (Gula),
hvilket sige efter de almindelige grammatiske Rig-
cen for det gamle Norske greske skulde være Nominitus
Form. — Allegoriel maae jeg tilføje at jeg aldrig har hørt om
dette Navn i Nominitus, saavidt jeg minder. — Detto
samme er også tilfældet med Oenavnet Gisla, af hvilket
jeg heller ikke har set Nominitus. Gisla er huligt en
tek og, at disse Navne hørne van Genclimabilita og
endos høre se i alle Casus.

Til at oplyse Beliggentaden af dette Kingssted findes et meget
mærkeligt Sted i Egill Skallagrimsfóns Saga efter den Island-
iske Udgave Bap: 56:

Egile fædredes en Arv, som tethom hørte Kong Argerðr, Björn
Hældr. Datter, men som en vis Óbergmunder, der var gift med
Gárunthilf, Björns Datter, Argerðs Hjælper, havde overtaget fra
Egill næste jaa en Brude til Roldeland til Aþk og færnede des Boeg.
Prins! Da stelnir Egills hánum Þingahytta malinu til
Gulatings lagos! Omundur fegir komat omnu til Gulatings
— — Lidur af vetrurinn ok hennar. Þar edmein fara til
Gulatings! — — Enn or Þinga spillede um mal man-
na! Þar gengið hvorutveggju þar til er domurinn var setti-
enn Þar ok domurinn var setti var vollur fæsttur, thi fet-
tar noddur heilfingur i vollunni þremur, enn löget um
utan færri umhverfir. — Voru þar kóllið Verbond: enn
fyri innan i hængnum satu domendur 12 ur Sjæ-
-dagylki, ok 12 ur Sjæ-hafylki ok 12 ur Hauðagyl-
-ki; Þar þrennude líffrir manna fríðri Þar da-
-ma um mal ill. Drumbjörn (hefur ín fjordum)
réð fyri hvorfir domendur voru ur Sjædagylki, var
þordur af Áurlandi, hvorfir ur Sjæ-hafylki voro etc. —
Da fæoneg Egill hain til Kings og Thoden Lagen til
Gulatingslag; Omundur færar: jeg skal komme til

Gylathring - Vinteren sidst nævnt Ende og Tiden komme-
mer, da man færer til Gylathring -- Men da nu Rot-
færene fulde til at foretages, gik begge Parter der, hvor
Dommeret Røtten var sat. -- Dov var en fast Vold på
Hafsfjænger fæstede i Jorden neden om, og iden om dem
et Indre lagt, som kaldes Vebaand (i. hellige Baand) Brode
i Ringen sad Dommerne Raaf Tyndafylke, 12 af Sognsfyl-
ke, og 12 af Hótdafylke. -- Døse 3 Fylster faldt i Domme-
alle Fager. Annabjörn (Hirse af Tyndene) mædedyss, hvil-
ke Dommere fulde være af Tynde-Fylke, menn Brods af
Aurland, for hvilke fulde være af Sognsfylke etar. Nu fortællis
hvældes Dronning Gunhild, da hun saa at Dagen
var en uheldig Vending for Benz Olruno, som hun
beskyttede, bid sine Brødre overføre Vebaandene, bortjage
Dommerne og faaledes tilintektaal den hele Dom. -- Gidaz
gik Egill a brott med Arinbjörni, gengå Beis til sli-
panna, sk war han at gonga spileste nochat sk ei all-
thamt ifra et fa spípanni af Hingvælinum. -- Tiden
gik Egill bort med Arinbjörn til Skibene, og dae Veien varo en
Flode, og den ei fara kort, saa at man ei hunde see Skibene fra Hingvælden. -- Arinbjörn roader despaa Egill til at
fare sin Vej for sig selv paa sin Skude, reise om Natten og
vagte sig for at møde Kongen, og bad han seden komma til
sig (nemh. i Tyndene). Egill fulgte hans Raad og flyndtes sig
affed fra Arinbjörn. --

Næ fortællis cap 57. at Kongen aflattede at gribe Eg-
ill og satte dorfor efter Arinbjörn, Ined hvem han troede
ham i Følge! -- Da at Kongen stakka roður eftir
him nordr um fjord, og er hamr kom a Sognsæ,
pa reue lid i Arinbjörns inn til Sandungsund, ch
stofries hann inn efter Bein og helle hamr skipi Arin-
björnar i innue Sandungsundin. Da lod Kon-
gen røe efter dem mod gjen nem frindene, og da han
kom i Sognsæ roede Arinbjörns Skibe ind til Dan-

dungsfjendene; han fanns da ind ad dem og træf Arinbjørn's Brude i Endre Gårdungsfjeld - Arinbjørn sanderet
- lade nu Kongen om, at Egill ikke var i hans Folge,
men da en Brude var vært ind til Gårdungsfjeld: ok ne
nu Beril (Egill) led sina rø til Steinsfjelds Rø
mætte Konungst, at Peer shylde roa fram hin inn
re fjender og stefna for i mote Reim Egil - -
Enn er Peer (Egill) høfti shlyd med Arinbjørn,

Derfor Peer led sina rø til Steinsfjelds, Rø til er kon
hjem til spids jens este: - o. og Egil og hans Mand roe
de sin. Dei uotl Steinsfjeld. Da sagde Kongen, at de
shylde uefrem det indre Gund og sevne faa mod Egil - - men da Egil havde forladt Arinbjørn, soe han
sin Rø til Steinsfjeld, indtil han kom til get, Brib. - Hoo
hvor nu Kong Erik over ham og Egil mætte lade get,
Brib i Stikket og flygte fraa Bruden: Peer Egill varu fram
i millum Landfins og Graekhiurinow Peer varu
næst for landfins enn Brib var spisp Eriks Konung
Enn Brib at Græduum var at ob ette var lyft, Karen
oest spispi tira ob ea liptingar var fandar, Ba
maa, Egill fadti, ob kom a kann mann midum
er ud spjorit get - - So shallar Eriks Konungst ok
bad munns roa optri Reim. Egill sum spispi varu
ester Reim - - enn syris innan ejna var vadile
- sind nulli hennar ob han nærar ejar ob ufall
var secarins Peer Egill hæcypitu frætrum ri i Rø
grænnia fændi, enn græktiur nar flætti Peer
ei, ob shildi Peer med Reim, frewe ob Kongr fridrap-
trio. Egill fæu nördur à fano Arinbjarnar. - Da
(Egil og hans Mand) roede fuem mellem Landes og
den Graekhiur, der foer det nærmest, men det var Kong
Eriks Brib. - Da de haftigen møde og det var halvt
mørkt, løbe Bribene hinanden forbi, og des Lof

stingane varo fævssder, syd Egil et Spid og ramme
de den midt i Linet som var ved Hylret —
Da mælte Kong Erik til sine Stælle, at de fulde
var efter Egil — nogen af Skibene valde nu efter
hjem. — Men viden for Øen var et grændt land
melleinden og en anden Øe, den var juft ogfæa Ebbe,
hav ind i det grunde land valde Egil Ærden, men
her kunde Øreskerne eiflyve og dermed skiltes de ad.
Kongen drog da tilbage syd efter: men Egil føer nord
til Brinbjørn.

Dette er de østerræninger om Guða Thingstedts Belig-
genhed, som findes i Egla efter den Islandiske Udgave.
Herved fremmer osfæa Torfaus Hist. Norr. p. II l. 462
Antager man nu Gudringefjord for at være fundet
mellem Ottley og Faflunden, saa følger af denne Beur-
ring, at Guða-Thingsted maa' have ligget syd herfor,
og at Gagnfa, som vel er Hvidingen af Gognegård og
det nærmest, deromme ligger de Høje Hvidinger i Sø-
fjordens, mellems Kistinsorne i vest og Røb. Øe, Hilva
Sør Glava, Stein. Øe etc. i. Syd, gennem Uffe-Silten
til Søgoafset i vest mod Øb, bredet andværs Sognesøen
bøgskær i mellems. Øren af jern i Steinfjord,
køne Uffe og André Silten, det i Egla forhenværende
Skæringard, er del mellem André-Silten og Skæring
og Jamt Ørnet Høje-Silten og Sør-Gelvare-Ørund
som andværs kaldes Ønde. Det viser sig til forskjel paa
fundet mellem Uffe-Silten og Dale-Gren, den kaldes
Østrandskeen og synes at have været en igdry og
langere Vei fra Guða mod øst, thi Egil føer fra
Bringen mod til Steinfjord, men agtede sig dog mod til
Brinbjørn Helle, som lode i fjordene. Nu synes det
som Ilongen, da han i land Egil i Brinbjørns Fjord
ge, saa denne Anvisning er dragen syd efter ejen fra
Gudringefjord, og derpaa komme over Egil Stein
Gjino faar Norden af, thi han vilde møde ham; men denne
har da med sin Thude i Morkningens roet, Ilongesskibene

forbi nord efter — Nogle af Erik's Gaibe have da ette
vendt, om (nord efter) for at forfolge ham, men da de
fæd, at det intet nytte, drægt tilbage (syd efter) til Hör-
dalands huse man findes. Erik derpaa oplozt, fra en stand.
famnenlyser man dette mod Pontoppidan's Røges Stork,
Seer man at Beliggenheden først godt paa Julen i Even-
vin Preffgjale i Ytre Sogn.

Dette betyder end nu ved Gulathing - Lovene - 3
den alde Gulathing - Lov befalts nemlig, at 2 Landsmænd
skulde blive tilbage i Egdafylke, 2 i Rygdfylke, 1 paa Gürth
dalands i Fjordafylke og 1 paa fjern mør, hvilke ej skulde
indfinde sig til Strunge, som ellers var alle Landsmændsbyt
men forblive hjemme for at vogte Bonderne for Tyre
og Ranemano. — Her ses man, at denne Farlighed
ej blev taget med Rygdfylket og Nord-Hordlandet, hvil-
ket ej kan forklaris andetides end at disse Provinser
hav. Egyd Thingstedet nærmest og derfor ikke været udført
for nogen tare ned at blottes for sine Landsmænd. — Et bog-
nis Rosabeters Gulathing - Lov Thingfarar Balh cap 2
hvor Thingfarar kaupit aften med lende man og saa at
dette er mindst fra Thingimanden fra Sogn og Horder-
land, rimeligtvis fordi disse huse den høefteste bei tilven-
ge.

Det synes dog andetiden som Gulathing har været holdt
i Døbygens By og ved Hakan Hakonsons Saga cap 22, men
dette maa da anses for Undtagelse fra den almindelige
Rugel; saaledes fik en man og i Kongssagerne, et Trofæthing
hundum har været holdt i Sidaros i Hagius Bausfod
Gånders Saga mfor i Kriggræsifikke c. 116, hvor Sigurd Ur-
nesoni Proces fortelles, den bygs utrykkeligt: at, oek van Lov,
at Trofæthing gjerne maatte holdes i Heden i Sidaros
paa den tid af Sommeren, som det skulde holdes). —
I Hakan Hakonsons Saga c. 333, hvor alle de find-
retninger opnugnes, som styrkes denne Rønge, ses:

Hann er gera kyrkni i Guleij nordr fra Brøgerin
och fandi Parngatz Gulathing.

Hans los bygge en Kirke paa Græsæ mæder Bergen og
forte Grælathung d.d. "Gra, vold etho, orð herved fiftis
tut, mægen læggev Forslytelse af Thingfæst eller mægthu
hun Leitel at Kirkenteller Kirkegaarden bleo gjort til
Prestens Gade istades for dem gamle Domkreds, som havde
waret det fra Hedenold af. - Man findes meget ofte i
Sagaerne, at Birne er blevet holdt paa Kirkegaarden
Havnet Græsæ, som her forekommer, synes at an-
tide en Ge; denne Beværelse paa Thingfæst fin-
des også i Magnus Legabæters Grælathungs Lov istades for
Græsæ i den ældre. -

Oros Garðar og Fjalar

Dise 2 Hæderne staae i mogen Forbindelse med hin-
ander, saa man nuppe kan undersøge det ene Br.
Appentil, inden at det andet tillige kommer med i
Betragtning. Snor. Stærk. Halldan Svart. Gagac 3
figes. Pa kom til hanø (Halfljanor) Atli Jarlhūm
Miðfi af Gaulom -- - Kongen fette Atla Jarl yfir

Gygnaþyki -- - Da kom til Halfljanor Atli Jarl den
Smale af Garðar -- - Kongen fette Atli Jarl over Gygna
- sylke. - In. A. Harald Haarf. Saga c. 13. Harald Harald
fette efter Hakon Jarl Griotgardsfør, og fekk honom yfir
sonn i Turasýki. Da fendi Hakon orð Atla Jarl til
- mun Alifa, at han syktor fara brott a Gogni og
vera jarl a Gaulom, men hann hadde sigr verit,
men quað Harald koning, hafa veitt fer Gygnaþyki
atli f. fari pað orð imote at hann mun halda
Gygnaþyki ok fra Gaulom et.c. -- - Harald efter-
lod Hakon Jarl Griotgardsfør og gav ham Prestjord-
-sen af Fyrdræfthill som han yfir. Da havde ben mego-

liget for efterat Kong Vermund var indebrændt d. c.
12.). Da sendte Hukon Sud til Otte Jarl hin Smale
at han skulle have bort fra Sogn og være Jarl paa Gau-
lom, som han før havde været, men sagde, at Kong Ha-
rald havde givet sig Sigrafylke. — Otte Jarl gav ikke
ham, at han vilde beholde Gudde Sigrafylke og Gau-
lar etc. — Den haandskrevne Kongesaga er
gjørskenna beretter med Hengsyn paa denne samme
Prægiventhed: Halarðr kgr gaf Otla Miofa jarls
valn ak prilekaw veiglæt þeim að hafi han hraft
af Halldani födr hans, enn þat var Sigrafylki ok
Fjalar, han höfði bū var a Gaulom. Kong Ha-
rald gav Otte den Smale Jarl "dann og de samme
Leir, som han før havde hatt af hans Fader Half-
dan, nemlig Sigrafylki og Fjalar. Hans Hovedgaard
var paa Gauilar. Af umholt Ged af Halldan Svartensaga
ses, at den berømte Otte Jarl havde bort paa Gauilar; Fagur-
skenna siger, at han der havde sin Hoved-Gaard. Man
kunne andrew være ivis om hanmed mente skur en
enkelt Gaard eller en hel Gangstrækning, men at
det ikke betegnet dette stede synes Utrigtighed i Hovedgaard
Saga, at Otte skulle have bort fra Sogn og være Jarl paa
Gaulom, at antyde. Zygismund dette Utrigtighed i Forbin-
delse med det følgende Otta Jarls Svar: at han vilde
beholde Gudde Sigrafylke og Gauilar "synir, at vise at,
Gauilar har været betrægtet som et fra Sogn farvært
Bistrietz. — Naar Fagurthinnna beretter, at Kong Harald
Hærar, gav Otte de samme Rande, som han af hans
Fader havde hatt i Leir, nemlig Sigrafylki og Fjalar,
og hans Hovedgaard var a Gaulom, men Hukon Jarl
siden sagde: at have haft Sigrafylki (her mænes i Thale
med), man må nu det fastsætte, ligge det med Indre-
ros foranforde Utrigtighed. At Otte havde have bort af Sogn

og var fare paa Gauland, faldt fraa os Gaulow og Falster
hjemma Haest, der var Tribinelle mod hinanden, men
eigen enten betegnet samme Landfogd eller offentlig
en værdi en del af des endes. - Dette be-
styrktes end mere ved forestillingen i Randersmøbok
paa Vart d. 16. Februar 1153 hvor Falster havde
Gaulverfhæ -- Løftet fættet Dansk Frødsfonarath
af Galderon til Slesvig vingr ak allor. -- Dette var
mod sin hensigt, at efter Falsterfjarnas ens Gaulverfhæ
Løftet fættet intet friidr. hvortil fumaw fyrir
frønd Fjerrra Falster begge, mod sin broders salus, at
Fjotra ak høje pri. Her Falsterfjarn mod sin fader
Fjotra bar voldvælt at Gaulow Falsterfjarn van ikke
Merkur i Norge i Fjala Fylke. --

Den var en Aland med Naun Slott, en Søn af
Tribunen fra Gaulow. Løftet en Søn af Birni Tribu-
nen; født i en mindre Alder fra Gaulow til Island
Deng Gang Skader var en Datter af Thorbjørn rug
gaulow. Løft næste til Norge hvor Bis Dommen
havde sine egne og sin Broders Falsters Venne
født ak syfre i den Tempel, som Thorbjørn, Hans
Abrasfad, havde opført fraa Gaulow. Thorbjørn
var en rigt Højer i Norge i Fjala Fylke. --
af dette Hød ses vi, at Fjaler den Søn da Island
Bebyggedes, havde udgjort et Fylke, hvilken Benavnelse
følger i konkurrenz til Sjællands navnes det i nos
egen af Rovene som et eget Fylke. Og dette samme
Fylke fynes det, efter det foregående, som Ga-
ler, som harde laget, da der fysit om Thorbjørn,
som holdes hændt Gaulverfhæ mod forestor Pflasterdet
fraa Gaulow, at han var en Højer i Fjala Fylke.
Hølge dette skildes manifesteret at det
bekiller Districtz Gaulow, havde været et af de be-
tideligheder i Fjala Fylke. Da nu Fjaler ei i den se-
riere Sid forekommmer som nogen ejet Fylke

Norge, saa bliver nu Grægernaalet, hvor det har
ligget, og hvor vedt det har brukt seg, og derfor
mødte til Gøen fær af Mætningin om Slaget
mellan Farerne Hakon og Atle. Hau: Hær:
S: c. 13° fær hittaz af Fjallum i Hafnarfjord
Dalifjord hau været regnet dertil v. Landnam. C.
part 1. C: 3 hvor der fortelles om Breornulf og
Harald, Morium og Guðrøðr Gunnar: "Først kom
af Helamørke fyris vigaferir og stod fyrst i
Dalifjordia Fjallum" — De droge fra Helamork
for et Aarses skyld og tog Broen til Dalifjord, fra
Fjallur! Efter Landn. p: 2. o. C hau Atley været
regnet til Fjallur. — Kolbein Blakk høfde At-
lafan or Atley af Fjallum føs til Islands etc.

Sl. Haf. Sagor c. 28: Olafr hør helle inn af leid
skipom fermon, ex han kom sudr ifir Fjallur
och gne inn til Sandungsunda. — Kong Olaf
drog med sine Baibe ind af den almindelige Vej,
og han kom syd over Fjallur og vendte ind til
Sandungsunda. — Han saer heraf, at Fjallum
hove endbefattet en Del af Hulen af Fjordas ilke
Landnam. C: Montesa p: 385 figer: "Halfo abr Grat-
ti alle poro, dættor Haraldo Guðrøðs Þygna
Kongi og Gólfvarar Hannos dættor Jarl dr. Fjordum,
sittur Atla Jarls eno Miðfa. — Halfoan Jar-
ste var gift med Thora en Datter af Haraldo
Guðrøðs, Konge af Jogn og Gólfvar. Datter af Hun-
nold Jarl fra Fjordene, Sofer til Atla Jarl den
Græs! — Efter dette Sted fulde Atla Jarl have
været Son af Hunnold Jarl fra Fjordene

{ legede os i Olaf
Trægges. Sag. Step
11c. —

Han skulde heraf troe, at Gaular havde ligget i Fjordafylke, thi nemligvis han i Huns
mølf have været far i andetsted end paa Gaular,
hvilken Værested, da Gaunens hær fulgt ham
heri, at han ikke har været far over selve Fjord
afgylde forbyder Harald Haarf. G. cap. 12-13. at
antage, der syes nemlig Hakon farl. at have
faaet Beflyvelsen af Dette Fylke efter Kong
Vernund Drab. Hunnolf maahte ogsaa have
været halvt farl i Fjordsæn af Fyrdar farl,
hvis det skulde antyde, at Fjordene udgjorde
grans Farledom. Dette hincde da godt forliges
med iden i Nenning, at Gaular har været
en Deel af Fjord et det gamle Fjala Fylke,
hvis man antager, hvad der er rimeligst, at
dette i senere Tid henregnedes under Fjord-
Fylke — Maaske er Fjaler netop opstiftet at være
et egen Fylke ved Olle farls Fal og hans Sønners
Influgt fra Landet.

Af alt det Foregaende kan man da med stor
Sandsynlighed slutte, at det gamle Fjalarb Fjala-Fylke
har udgjort en stor Deel af Bjætt af den f. ff.
= Oge Fjordafylke: Aasenæs-Padg, Attig, Dalsford
uden at man tydeligen seer, hvor langt det har
strakt seg i Nord og Syd ei heller hvor langt op
i Landet lige at Gaular har været af derunder
horende Distrikter omeligvis af den Vigtighed, at
det Naar drøges til at betegne det hele Farl-
domme, som Fjaler for første Deelen havde udgjort. —
Væned Fjaler er Flartals Form af Enthetthul
Fjöl ^{om!} fjæren en Fjel 3, en flatlets Mark. — Ma-
ssen fanedes i dette Rifford mange flade Dale. —
Gaular Det. Gaulom er iist Flatt af Enthetthul

Der forekommer som den Elv Næv, der gennemstrømmer
med Gælerval el. Gælalen i Thorvaldestr., og
egentlig synes at være et Appellativum, som
betegnede den Gælende, Tidende af verb. gæla
at tude. Gælar han altsaa betegne et Sted gennemstrømmet af flere saadanne brænde Elve, og er
forstjellets fra Gæla el. Gæly. Thingstedet Næv
som efter det foregaaende tillige lade i Sogn, hvor-
ten Fjaler ikke synes at have strakt sig. Det
minste ikke fonden for Tagessond, da man
havde Dogn været udelukket fra høje og der hav-
de da ingen darsaq været til at hæde Flæs
der nærmest idenfor Sognet. Dogn = Goe. —

Forsædssænget nu diff'rent
af noget Rygningestof, som Gaytan
Munkke laaet reug i August
1826.

